Ks. Kognowicki K. Mowa..

# M O W A

## NA DZIEN S. STANISŁAWA BISKUPA y MĘCZENNIKA IMIENIN NAYJASNIEYSZEGO

# MONARCHY POLSKIEGO

## PANA NASZEGO MIŁOSCIWEGO, ORAZ *JASNIE OSWIECONEGO XIĄZĘCIA JEGOMOSCI* PODSKARBIEGO WIELKIEGO W$^{go}$ X$^{wa}$ L$^{go}$



Imieniny Królow, jak dziś NAYJASNIEYSZEGO STANISŁAWA, i Wielkich u świata Mężow, jak to Waszey Xięcia Mości, dni mają właściwe, dni od powszechności ku obchodowi i sławie Wielkich Ich na ziemi Imion uchwalone.

Juliuſzowi w Lipcu, Auguſtowi w Sierpniu dzień pierwszy do dni trzydzieſtu Miesiąca przyczyniono Cesarzom. Trzem Auguſtom Królom Polſkim wedle porządku Ich Panowania: Imu pierwszy, IImu drugi, trzeci dzień Auguſta nadano IIImu. STANISŁAW I. AUGUST IV. Król i Pan nasz Miłościwy, któremu słusznie należałby dzień Auguſta czwarty, jako KROL Prawowierny niechciał nadania obyczajem Poganow takiego, którzy Bogom Ziemſkim święcili tygodnie, ani przyjął dnia, tylko dzień ósmy Maja, dzień już poświęcony Stanisławowi Swiętemu, w Narodzie Polſkim pierwſzemu, Patronowi Jego Wielkiemu, a to dla tego, żeby pomnożył uroczyſtość w Kościele Jego, galą na Dworze Królewſką, rocznicę Swiętą świetną Orderu gwiazdą, cześć Imienia Swiętego mianowaniem Kawalerow Stanisławowych, Imieniny Patrona Imienniczem KROL ſwoim, dzień ósmy Maja obchodem, jak dziś, Swięto-Królewſkim w Kościele i w Narodzie.

Zkąd te pochwały, które brzmią dziś w Kościele, które wszyſtkich wiernych Jego cieszą poddanych, KROLOWI Samemu zdałyby się nie smaczne, jeśliby były mniey budujące, nie wczesne, jeśliby nie zgodzone z uroczyſtością dnia S. Patrona.

Jeśliż cnota KROLA prawdziwie po Chrześciańſku pokornego wſzyſtkę ſwoję sławę do Boga obraca, tak jako ją ma od Boga, Imie od Patrona, będzie Imie KROLA słynąć póty, poko w Kościele i w Narodzie Imie Jego Patrona, w Króleſtwie pierwszego, w Dzielnicach Biſkupich na wieki obranego, wszyſtkim Polakom powszechnego, Orderowym ſzczegulnie przeznaczonego przez KROLA STANISŁAWA I. jako raz na raz cześć Królow ze czcią SS. Patronow łączy się, i razem przy Imieninach tych i tamtych pamiątka obchodzi się rok na rok.

Jakżeż być nie ma nieſkończoney wiekami godzien sławy STANISŁAW Wielki, jak i Patron Jego? KROL jeden z naylepszych Pan naſz Miłościwy poniża się po Chrześciańſku, i przeto Panuje prawdziwie po Królewſku, który nic pomniąc, że jeſt Panem i Wielkim, ſtawa się nie już tylko Oycem, ale Sługą sług i poddanych ſwoich, i ma to za jedno służyć co Królować. Dla kogoż to? dla Boga, bo jeſt Królem od Boga dla uſzczęśliwienia Narodu przeznaczonym.

Zaprawdę Wielkości KROLA STANISŁAWA po Chrześciańſku mówiąc, miarą jeſt podobnieyszą i nie równie pewnieyszą pokora, niż góra Athos w Macedonii pyszno-wysoka wielkości Alexandra według Stasykratesa myśli próżney równie, jak i nie podobney do wyrobienia z góry posągu Alexandrowi.

Pana Naszego Miłościwego pokora Chrześciańſka czyni go czci naygodnieyszym, która mu to ſprawia, co mówi Salomon: między Bracią Rządzca ich we czci, a którzy się boją Pana, będą w oczach jego.

Wielki tedy jeſt i będzie zawsze Dzień ósmy Maja, jako Dzień Swięty, i jako Królewſki, Swięty dla pamiątki Patrona S. Królewſki dla wiekopomney KROLA Naylepszego wspominki. Ten to sam dzień będzie z okoliczości Imienin Patrona i Uſtanowcy Orderu S. Stanisława wſpaniale uroczyſty, i niemniey potomności przyjemny, jak teraz w ſercach wiernych i życzliwych KROLOWI poddanych radośny, i wszyſtkim miły.

Rozumieć można o dniu dziſieyszym, co czytamy o dniu Jozuego Wielkim: iż dzień jeden ſtał się jako dwa.

Dzień

Dzień ośmy Maja ſtał się jako dwa, z dwojakiey miary Wielki, raz że Swięty, drugi raz, że Galowy, dla Imienin Patrona Swięty, Galowy dla Imienin KROLA, otoż dzień jeden dla dwòch STANISŁAWOW ſtał się jako dwa. Dopioroż ——

Jeśli dla zwycięſtwa przyczynił Bóg dnia Jozuemu, czemużby dla uſzczęśliwienia Narodu nie miał Bóg przyczynić dniow STANISŁAWOWI Panującemu ſzczęśliwie, oby naydłużey!

Za przyczyną Patrona, któremu KROL do dnia Jego przyczynił uroczyſtości, przyczyń Panie dniow i lat życia Naszemu STANISŁAWOWI, jakoś niegdyś dla Izajasza przyczynił żywota Królowi Ezechiaſzowi. Dni na dni Królewſkie przyczyniſz, lata jego aż do dnia Narodu i Narodu.

*Mieycie nadzieję w nim wſzelkie zgromadzenie ludzi, wylewaycie przed nim ſerca waſze.*

Cześć Boſkiemu, chwała Królewſkiemu Imieniowi należy Nayjaśnieyszy Trybunale, oddawać co jeſt Cesarſkiego Cesarzowi, a co jeſt Boſkiego Bogu, uczy Religia.

Ile Prawowierni czczący Boga w Swiętych Jego oddajemy dziś cześć Bogu, jako dań jemu należącą, i jako kadzidło na ſam Bóſtwa Ołtarz wyznaczone.

Ile Jego Królewſkiey Mości poddani nieśmiemy w daninie gromadne oferty ſkładaiąc je nie już u podnożek Tronu nam nie przytomnego Monarchy, ale w ręce zaſzczyconego krwią, i Imieniem Jego Królewſkiey Mci, także STANISŁAWA Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jmci Podſkarbiego Wielkiego Wgo Xſtwa Litt: tu nam przytomnego.

Obecność Tego Miniſtra Wielkiego w tym dziś Kościele żywo nam wyobraża Majeſtat Królewſki. Po Nayjaśnieyszym STANISŁAWIE Jaśnie Oświecony Xiąże Jegomość prawdziwie drugi to STANISŁAW, który ma krew i Imie Króla; do wielkich Jego przymiotow i Zacności Korony tylkoż mu niedoſtaje.

Piękne zgadzanie się Ołtarza z Tronem w Kościele Chryſtusowym, pobożności Swiętey z godnością Swiecką w Osobie Pańſkiey, węzeł to przyzwoity Wielkiemu Imieniowi Nayjaśnieyszego KROLA Pana Naszego Miłł: i Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jmci Wielkiego Podſkarbiego Wgo Xſtwa Litt: którego krew i Imie łączy z Tronem, jako Synowca Wielkiego z Wielkim Panującym Stryjem, Wielkiego Miniſtra z Wielkim Monarchą, STANISŁAWA Oświeconego z Nayjaśnieyszym STANISŁAWEM, ze Słońcem Xiężyca, który blaſkiem na siebie rzuconym od Majeſtatu ślicznie dziś w oczach naszych, jako gwiaz-

gwiazda jutrzenna, jako pełny Xiężyc we dni swoje świeci, a jako słońce jasne, tak on zajaśniał dziś w Kościele, gdzie Ministra Wielkiego, Xiążęcia Jaśnie Oświeconego, i Kawalera kilka Orderow zacność zgadzaiąca się z pobożnością czyni zaszczyt Religii.

Kto dziś nie baczy? że przykładna pobożność Xiążęcia krwi Królewskiey okazalszą czyni zacność Swiecką, i wzajemnie zacność Jego, którą ma u Swiata okazalszą czyni pobożność, sprawując jey wziętość u ludzi, i daiąc jey dzielność przez upoważnione przykłady ku pociągnieniu na jey stronę stroniących od niey dla oglądania się na Panow zbocznego.

A przeto samo zabiera się większe poważenie tych samych Religii ćwiczeń z siebie Swiętych, kiedy naypierwszey dystynkcyi i powagi Osoby do nich się przykładaią.

Pobożne przykłady Pańskie Waszey Xcia Mci Dobrodzieja są to wzory, na które powszechność zapatruje się. One to są pochodniami jasnemi, nie pod korcem ukrytemi, lecz na świeczniku postawionemi. Z których jasność wynikająca kogo nie oświeca, kogo nie zagrzewa do naśladowania?

Wielki Minister Synowiec i Imiennik KROLA Panującego obraca wszystkich dziś na się oczy. A Nayjaśnieyszy Trybunał, który nosi na sobie powagę KROLA, jak portret żywy, otacza go głównym kołem; tak dalece, że i Jaśnie Wielmożny Marszałek Wielkiego Koła w Trybunale, i całego Rycerskiego Stanu na Seymie, stawi go przed sobą; a około niego zgromadzenie Braci Kolegow Deputatow, jako szczepienie Cedru na górze Libanie, tak go ostąpili, *Xiążęcia Panowie*, jako gałęzie palmowe, i wszyscy Synowie Aaronowi w chwale swojey, czyli Kawalerowie przy gwiazdzie Królewskiey w Orderze S. Stanisława koło jednego *Stanisława*. Jako tedy pełen wierności i życzliwości dla Tronu, przywiązania do krwi Królewskiey Marszałek, jako pierwsza i Prawodawstwa, i Sądu w Narodzie Naywyższego Głowa, pierwszy oto serca *niesie* ofiary, pełne jedne radości, drugie życzenia pełne. Co my widząc do słów Marszałka słodko brzmiących, i poważnie winszownych także łączemy życzenia nasze, aby Pan Nasz Miłł: STANISŁAW I. z daru Boga, który Królom daje zdrowie, żył pomyślnie sobie, żył nam jak naydłużey, *tak pierwszy jak drugi*.

---

*Takie życzenie dla Panującego od poddanego oddaje za węzeł w Dzień Imienin Waszey Xcia Mci jako Kommissarzowi P. K. E. N. teyże Kommissyi Kaznodzieja* przeszło *Trybunalski, i tegodniowy Królewski; więcey nim kiedy już być niemoże, kończyć życie chce na zasłużonym chlebie, jako Emeryt, i nayniższy Waszey Xcia Mci Dobrodzieja sługa*

X. Kazimierz Kognowicki

*Doktor Filozofii i N. W.*